

İdari Şartname'de belirtilen fiyat dışı unsurlar ile ilgili olarak TS standardına ilişkin kalite belgesine sahip bir tamirhane işletilmesine yönelik unsur yoluyla bakım-onarım maliyetlerinin olumlu yönde nasıl etkileneceğine yönelik somut bir kriterin bulunmaması; fiyat dışı unsurlar arasında, verimlilik, araçların bakım ve işletme özellikleri, maliyet etkinliği, akaryakıt ve diğer sarf giderlerinin azaltılması, çevre üzerindeki olumsuz etkiler gibi

unsurların hiç birisine ilişkin bir puanlama yöntemi veya düzenleme bulunmaması sebebiyle bu tür fiyat dışı unsurların sadece model yılı belirlemesi yoluyla sağlanıp sağlanamayacağının muğlak olması ve benzer tipteki bazı araçlar için farklı model yılı belirlenmesinin çelişki oluşturması sebebiyle ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesine yönelik olarak fiyat ile birlikte fiyat dışı unsur kullanımına yönelik İdari Şartname'deki düzenlemelerin rekabeti engelleyici hususlar

içermesi ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlanması zorunluluğunu yerine getirmemesi

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde "İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur..." hükmü,

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhalenin karara bağlanması ve onaylanması" başlıklı 40'ıncı maddesinde "37 ve 38 inci maddelere göre yapılan değerlendirme sonucunda ihale, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılır.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklif, sadece fiyat esasına göre veya fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde, ihale dokümanında bu unsurların parasal değerleri veya nispi ağırlıkları belirlenir..." hükmü mevcuttur.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhalenin karara bağlanması ve onaylanması" başlıklı 40'ıncı maddesine 5812 sayılı Kanunun 13'üncü maddesiyle getirilen değişikliğin gerekçesinde "4734 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinde yapılması öngörülen

değişiklikle, ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesine ilişkin olarak mevcut uygulamadan farklı şekilde, en düşük fiyatın esas alınması veya fiyatla birlikte fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirleme yapılması hususunda idarelere takdir yetkisi verilmektedir. Böylece işin niteliğine ve idarenin ihtiyacına göre kaliteli mal, hizmet veya yapım işlerinin temini amaçlanmaktadır.” açıklaması bulunmaktadır.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin “İhale işlem dosyası” başlıklı 20’nci maddesinde “(1) İdare, ihalesi yapılacak her iş için bir ihale işlem dosyası düzenler. Bu dosyada ihale sürecinin bulunduğu aşamaya göre EKAP üzerinden hazırlanarak çıktısı alınanlar dahil aşağıdaki belgeler yer alır:

...

b) Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyatla birlikte fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde; fiyat dışı unsurlara, bu unsurların parasal değerlerine veya nispi

**ağırlıklarına ve hesaplama
yöntemine yönelik
düzenlemenin gerekçelerinin
yer aldığı açıklama
belgesi...” hükmü,**

Aynı Yönetmelik’in “Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi” başlıklı 60’ıncı maddesinde “(1) Ekonomik açıdan en avantajlı teklif, sadece fiyat esasına göre veya fiyat ile birlikte fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenir.” hükmü,

**Mezkûr Yönetmelik’in “Fiyat
dışı unsurlar ve bu unsurlara
yönelik düzenleme” başlıklı
61’inci maddesinde “(1) İhale
konusu işin özelliği göz
önünde bulundurularak işletme
ve bakım maliyeti, maliyet
etkinliği, verimlilik, kalite**

ve teknik değer gibi unsurlar fiyat dışı unsur olarak belirlenebilir.

(2) Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin, fiyat ile birlikte fiyat dışı unsurların da dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde; fiyat dışı unsurların parasal değerleri veya nispi ağırlıkları ile hesaplama yöntemi ve bu unsurlara ilişkin değerlendirmenin yapılabilmesi için sunulacak belgeler idari şartnamede açıkça belirtilir.

(3) Fiyat dışı unsurlar, bir marka veya model esas alınarak rekabeti sınırlandırıcı şekilde belirlenemez.

(4) Fiyat dışı unsurlara, bu unsurların parasal değerlerine veya nispi ağırlıklarına ve hesaplama yöntemine yönelik düzenlemeyi yapan birim veya görevliler tarafından gerekçeli bir açıklama belgesi hazırlanır ve bu belge ihale onay belgesinin ekinde yer alır.” hükmü bulunmaktadır.

Kamu İhale Genel Tebliği’nin “Yapım işlerine ilişkin diğer hususlar” başlıklı 53’üncü maddesinin “Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenmesi ile ilgili hususlar” başlıklı 53.3 numaralı fıkrasında,

“53.3.1. Kanunun 40 ıncı maddesi uyarınca, ekonomik açıdan en avantajlı teklif; sadece fiyat esasına göre belirlenebileceği gibi fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar dikkate alınarak belirlenebilmektedir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibinin hangi yöntem kullanılarak belirlenebileceği hususu tamamen idarenin takdirinde olup fiyat dışı unsurlar kullanılarak belirlenmesi

durumunda aşağıdaki esaslara uyulması gerekmektedir.

53.3.2. Fiyat dışı unsurların, Kanunun 5 inci maddesinde belirtilen ilkelere halel getirmeyecek bir biçimde idari şartnamede açık ve net olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

53.3.3. İdari şartnamede fiyat dışı unsur olarak belirlenen hususların parasal değerlerinin veya nispi ağırlıklarının belirlenmesi gerekmektedir.

53.3.4. Fiyat dışı unsur olarak yalnızca niceliksel unsurların belirlenmesi zorunlu olmayıp bu kapsamda niteliksel belirlemeler de yapılabilir. Bu bağlamda, ihale konusu işin beklenen kaliteye uygun olarak gerçekleştirilmesini sağlamaya yönelik parametreler, kamuya karşı yükleniminde bulunan işlerin miktarı veya tutarı bakımından kapasite durumu ya da ihale konusu işi oluşturan bileşenler itibariyle isteklinin teklifi ile yaklaşık maliyet yapısının birbiri ile uyumu gibi hususlar fiyat dışı unsur olarak belirlenebilecektir.” açıklaması yer almaktadır.

Başvuru konusu ihaleye ait İdari Şartname’nin “Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi” başlıklı 35’inci maddesinde, “35.1. Bu ihalede ekonomik açıdan en avantajlı teklif, fiyatla birlikte fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirlenecektir.

35.1.1.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi ile ilgili değerlendirme “Teklif fiyatı” ile “Kalite ve Teknik Değer Nitelik” olmak üzere iki bölümde yapılacaktır.

A) Teklif Fiyatı Puanlaması

Teklif fiyatı puanlaması 60 tam puan üzerinden yapılacaktır.

Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenen yöntemle sınır değer hesaplanacak olup, sınır değer hesabına dahil edilen

istekliler arasında sınır değerin üstündeki ilk teklif fiyat sahibi istekli 60 puan alacaktır.

Sınır değerin üstündeki isteklilere ait teklif puanları; $TP = (TFsd \times 60) / TF$ formülü ile hesaplanacaktır.

Sınır değerin altındaki isteklilere ait teklif puanları ise; $TP = (TF \times 60) / TFsd$ formülü ile hesaplanacaktır.

Bu formülde;

TP: Teklif puanı,

TFsd: Sınır değeri hesabına dahil edilen istekliler arasında sınır değerin üstündeki ilk teklif fiyatı sahibi isteklinin teklif fiyatı

TF: İsteklinin teklif fiyatı,

ifade eder

B) Kalite ve Teknik Değer Nitelik Puanlaması

Kalite ve Teknik Değer Nitelik Değerlendirmesi: 40 Puan

B.1. İş Kalemleri Bazında Teklif Fiyat Nitelik Değerlendirmesi

İş kalemleri bazında teklif fiyat nitelik puanı: 25 Puan

İş Kalemleri Bazında Teklif Fiyat Nitelik Puanlaması

Söz konusu her bir iş kalemi için; istekli tarafından teklif edilen o iş kalemi tutarının, isteklinin toplam teklif bedeline oranı; aynı iş kalemlerinin yaklaşık maliyetteki bedellerinin toplam yaklaşık maliyete oranının %90 – %110 aralığında (%90 ve %110 dahil) kalması durumunda her bir iş kalemi için aşağıdaki tabloda yer alan puanlar verilecektir. İsteklilerin teklifleri %90 – %110 aralığı dışında kalıyorsa iş kalemleri için puan alamayacaklardır. İş Kalemleri Bazında Teklif Fiyat Nitelik Puanı, her bir iş kalemi için verilen

puanların toplamıdır.

Teklif oranları hesaplanırken virgülden sonra 6 (altı) hane dikkate alınacaktır.

Puan Listesi

Sıra No	İş Kaleminin Adı ve Kısa Açıklaması	
1	Büyük Çöp Kamyonu	(2 Puan)
2	Küçük Çöp Kamyonu	(2 Puan)
3	Elektronik Vinç Sistemli Çok Amaçlı Çöp Kamyonu	(2 Puan)
4	Portatif Elektrikli Monoblok Kompaktör	(1 Puan)
5	Kancalı Yükleme ve Boşaltma Vinçli (hooklift)'li araç	(1 Puan)
6	Monoblok Gövdeli Çöp Kamyonu	(1 Puan)
7	Büyük Vakumlu Yol Süpürme Aracı	(1 Puan)
8	Mekanik Yol Süpürme Aracı	(1 Puan)
9	Çok Amaçlı Yol Süpürme Aracı	(1 Puan)
10	Kazıcı Yükleyici Araç	(1 Puan)
11	Sulama Aracı (Arazöz)	(1 Puan)
12	Sulama Aracı-2 (Arazöz)	(1 Puan)
13	Buharlı Mobil Yıkama ve Dezenfekte Aracı	(1 Puan)
14	Konteyner Yıkama ve Dezenfeksiyon Aracı	(1 Puan)
15	Çift Kabin Damperli Kamyon (Liftli)	(1 Puan)
16	Büyük Damperli Kamyon	(1 Puan)
17	Çift Kabin Damperli Kamyonet	(1 Puan)
18	Mini Damperli Kamyonet	(1 Puan)
19	Açık Kasa Kamyonet	(1 Puan)

20	Kombi Tip Denetim Aracı	(1 Puan)
21	Binek Tip Denetim Aracı	(1 Puan)
22	Binek Tip Denetim Aracı (elektrikli)	(1 Puan)

B.2. Öz Kaynak Değerlendirmesi

Öz kaynak puanlaması 5 tam puan üzerinden yapılacaktır. Öz kaynak puanlamasında dikkate alınacak esaslar ve puanları aşağıda belirtilmiştir.

İsteklinin veya istekli iş ortaklığının pilot ortağının teklif dosyası içerisinde ödenmiş sermayesinin 9.000.000,00 TL (dokuzmilyontürklirası)’den fazla olduğunu tevsik edici belge sunması durumunda istekliye “Öz kaynak puanı” kapsamında 5 puan verilecektir.

Sunulan belgenin 9.000.000,00 TL (dokuzmilyontürklirası)’den daha az bir bedel içermesi veya belge sunulmaması halinde ise istekliye “Öz kaynak puanı” kapsamında “0” puan verilecektir.

B.3. Kalite Belgesi Değerlendirmesi

Kalite Belgesi Puanlaması 10 tam puan üzerinden yapılacaktır. Kalite Belgesi Puanlamasında dikkate alınacak esaslar ve puanları aşağıda belirtilmiştir.

TS 8986 Motorlu araç tamirhaneleri için sınıflandırma ve kurallar (2. Sınıf)

İsteklinin veya istekli iş ortaklığının pilot ortağının teklif dosyası içerisinde yukarıda anılan standardı firması adına sunması durumunda istekliye “Kalite Belgesi Puanı” kapsamında 10 puan verilecektir.

C. Toplam Puan

Toplam puan, teklif fiyat puanı ile kalite ve teknik değer

nitelik puanının toplamıdır.

D. Ekonomik açıdan en avantajlı teklif

Ekonomik açıdan en avantajlı teklif, toplam puanı en yüksek olan tekliftir. Toplam puan, teklif fiyatı puanı ve kalite ve teknik değer nitelik puanlarının toplamından oluşmaktadır.” düzenlemesi yer almaktadır.

Teknik Şartname’nin “Çalıştırılacak Araçlar ve Nitelikleri” başlıklı 6’ncı maddesinde yer alan tablo aşağıdaki gibidir:

Araç adedi	Aracın cinsi	Araç nitelikleri
5	Büyük çöp kamyonu	En az 2020 model ve üzeri...
8	Küçük çöp kamyonu	En az 2020 model ve üzeri...
1	Elektronik vinç sistemli çok amaçlı çöp kamyonu	En az 2017 model ve üzeri...
2	Portatif elektrikli monoblok kompaktör	En az 6m3, en fazla 8 m3 hacimli...
1	Kancalı yükleme ve boşaltma vinçli (hooklift)’li araç	En az 2014 model ve üzeri...
1	Monoblok gövdeli çöp kamyonu	En az 2014 model ve üzeri...
1	Büyük vakumlu yol süpürme aracı	En az 2014 model ve üzeri...
1	Mekanik yol süpürme aracı	En az 2017 model ve üzeri...
1	Çok amaçlı yol süpürme aracı	En az 2014 model ve üzeri...

1	Kazıcı-yükleyici araç	En az 2014 model ve üzeri...
1	Sulama aracı (arazöz)	En az 2014 model ve üzeri...
1	Sulama aracı -2 (arazöz)	En az 2014 model ve üzeri...
1	Buharlı mobil yıkama ve dezenfekte aracı	En az 2017 model ve üzeri...
1	Konteyner yıkama ve dezenfeksiyon aracı	En az 2020 model ve üzeri...
1	Çift kabin damperli kamyon (Liftli)	En az 2017 model ve üzeri...
1	Büyük damperli kamyon	En az 2020 model ve üzeri...
2	Damperli çift kabin kamyonet	En az 2014 model ve üzeri...
3	Mini damperli kamyonet	En az 2014 model ve üzeri...
1	Açık kasa kamyonet	En az 2014 model ve üzeri...
3	Kombi tipi denetim aracı	En az 2020 model ve üzeri...
1	Binek tip denetim aracı	En az 2020 model ve üzeri...
1	Binek tip denetim aracı (Elektrikli)	En az 2020 model ve üzeri...

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun yukarıda aktarılan "İhalenin karara bağlanması ve onaylanması" başlıklı 40'inci maddesinde yer alan hükme göre ekonomik açıdan en avantajlı teklif, idarece sadece fiyat esasına göre veya fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar da

dikkate alınarak belirlenebilir ve Kanun'un sözü geçen maddesinin gerekçesinde belirtildiği üzere ekonomik açıdan en avantajlı teklifin nasıl belirleneceği hususunda idarelerin takdir yetkisi bulunmaktadır.

Ancak, fiyat dışı unsur kullanımındaki temel amaç, işin niteliğine ve idarenin ihtiyacına göre daha kaliteli, verimli, yaşam döngüsü boyunca daha az maliyetli, çevreye daha duyarlı veya daha az zararlı vs. mal, hizmet veya yapım işinin idarelerce temin edilmesi suretiyle kamu yararının gözetilmesidir.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "İhale işlem dosyası" başlıklı 20'nci maddesi ile "Fiyat dışı unsurlar ve bu unsurlara yönelik düzenleme" başlıklı 61'inci maddesinde yer alan hükümlere göre fiyat dışı unsurlara, bu unsurların parasal değerlerine veya nispi ağırlıklarına ve hesaplama yöntemine yönelik olarak düzenlemeyi yapan birim veya görevliler tarafından gerekçeli bir açıklama belgesinin hazırlanması gerekmektedir.

Bu doğrultuda yapılan incelemede, idarece Kurum'a gönderilen ihale işlem dosyası içerisinde yer alan "Fiyat dışı unsurların ihale dokümanında yer almasına ilişkin gerekçe raporu" başlıklı belgede, teklif fiyatının puanlamasına ilişkin olarak sınır değer üstündeki ilk teklif sahibi isteklinin 60 puan alacağı, diğer isteklilerin ise teklif tutarlarının sınır değer altında veya üstünde olması durumlarına göre idarece dizayn edilen formüller üzerinden puanlandırılacağı belirtiltiği görülmüştür.

Aynı gerekçe raporunda, “İş kalemleri bazında teklif fiyat nitelik değerlendirmesi” başlıklı B.1 numaralı kısım için azami 25 puan verileceği belirtilmiştir. Konuya ilişkin İdari Şartname düzenlemesi yukarıda aktarılmıştır. Sözü edilen kısma ilişkin gerekçede “...değişkenliği fazla olan kalemlere yüksek birim fiyat vererek yüksek kazanç elde edilmesi fakat diğer kalemlere düşük birim fiyat verilmesiyle de bu iş kalemlerinin kalitesiz ve istenilen özellikte yapılmadığı söylenebilir.

Birim fiyatlı işlerde istekliler tarafından bazı iş kalemlerinde piyasa fiyatlarının çok üzerinde, bazı iş kalemlerinde ise çok altında teklif verilmesi suretiyle birim fiyat bazında manipülasyon yapılmasının engellenmesi amacıyla, ihale konusu işi oluşturan bileşenlerin önemli kısmı itibarıyla isteklinin teklifi ile maliyet yapısının birbiriyle uyumu fiyat dışı unsur olarak belirlenmiştir.” ifadeleri bulunmaktadır.

Gerekçe raporunda, “Öz kaynak değerlendirmesi” başlıklı B.2 numaralı kısım için azami 5 puan verileceği belirtilmiştir. Konuya ilişkin İdari Şartname düzenlemesi yukarıda aktarılmıştır. Sözü edilen kısma ilişkin gerekçede “İhale konusu işin başlangıcı öncesinde büyük miktarda yatırım gerekmektedir. Bu yatırımın eksiksiz bir şekilde yapılması, işin zamanında ve sağlıklı bitirilebilmesi için nakit akışı büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle idari şartnamede yer alan mali yeterlik kuralı asgari koşul kabul edilip, ilaveten isteklinin öz kaynak gücü bir fiyat dışı unsur olarak değerlendirilmektedir... Dolayısıyla ödenmiş sermayenin sektör ortalamasıyla uyumlu olarak 9.000.000,00 TL tutarında belirlenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.” ifadeleri bulunmaktadır.

Mezkûr gerekçe raporunda, “Kalite belgesi değerlendirmesi”

başlıklı B.3 numaralı kısım için azami 10 puan verileceği belirtilmiştir. Konuya ilişkin İdari Şartname düzenlemesi yukarıda aktarılmıştır. Sözü edilen kısma ilişkin gerekçede “İhale konusu işin gerçekleştirilmesi sırasında tamir bakım işlemleri yapılacak ve bu işlemler bir gider kalemi olarak yansıyacaktır. Ayrıca, bu işlemlerin eksiksiz yapılması, işin zamanında ve sağlıklı bitirilebilmesi ve araçların tekrar işe dönebilmesi için motorlu araç tamirhane standardına sahip isteklilerin teklif vermesi önem arz etmektedir. Bu nedenle isteklinin TS 8986 standardına sahip olması bir fiyat dışı unsur olarak değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda isteklinin tamir bakım bilgi birikimi, işin sağlıklı bitirilmesi ve tamir bakım yapma kapasitesinin karşılaştırılmasını sağlayacaktır.” ifadeleri bulunmaktadır.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışı unsur kullanılarak belirlenmeye karar verilmesi durumunda, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin yukarıda zikredilen “Fiyat dışı unsurlar ve bu unsurlara yönelik düzenleme” başlıklı 61’inci maddesinde bulunan hükme göre, işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi unsurların fiyat dışı unsur olarak belirlenmesi, söz konusu unsurların bir marka veya model esas alınarak rekabeti sınırlayıcı şekilde belirlenmemesi ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun temel ilkeleri açısından da rekabeti kısıtlayıcı ve fırsat eşitliğine hanel getiren düzenlemeler olmaması gerekmektedir.

Kamu ihale mevzuatında belirtilen fiyat dışı unsur çeşitlerine bakıldığında;

İşletme ve bakım maliyetinin, ürünlerin ekonomik ömürleri ve kapasiteleri çerçevesinde işletilmeleri veya kullanılmaları,

bakımları, dolaylı olarak değişken maliyetlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi ile kullanım döneminde çıkabilecek olası sorunların giderilmesini kapsadığı,

Maliyet etkinliğinin, ihale konusu işte kullanılacak unsurların işletme ve bakım maliyetleri, varsa enerji tüketim maliyetleri veya hizmet aşamasında kullanılan personel sayısından kaynaklanacak ilave maliyet unsurlarının toplamının işin sonunda minimum seviyede olması suretiyle en fazla faydanın sağlanmasına ilişkin olduğu,

Verimliliğin, alınması düşünülen hizmet ile kullanım alanına göre en fazla iş, ürün ve bu gibi çıktıların elde edilmesine ilişkin olduğu,

Kalitenin, tasarım, üretim, servis ve bakım gibi birbiri ile ilişkili faaliyetlerin her aşamasından etkilendiğı ve bu hususların objektif olarak değerlendirilmesi ve belgelere dayandırılması gerektiğı,

Teknik değerle ilgili olarak ise tedarik edilecek hizmetin ileri teknolojiler ile verilmiş olması, kapasite ve verimlilik açısından yenilik içermesi, iş güvenliği açısından gerekli koşulları taşıması, uygulama metot ve teknikleri açısından rakipleri ile yarışabilir olması gibi unsurlardan işin özelliğine göre idarelerce uygun bulunanların dikkate alınması gerektiğı,

Söylenebilir.

Başvuru sahibinin iddiasına ilişkin olarak yapılan inceleme sürecinde, 23.12.2021 tarih ve E-2021/22188 sayılı yazı ile ihaleyi yapan idareden ek bilgi/belge talebinde bulunulmuştur. Söz konusu yazıda “...Yapılan incelemede, ek olarak aşağıda belirtilen bilgi ve belgelere de ihtiyaç duyulmuştur:

1) İdari Şartname’nin 35.1.1’inci bendindeki “İş Kalemleri Bazında Teklif Fiyat Nitelik Puanlaması” başlıklı kısımda “Söz konusu her bir iş kalemi için; istekli tarafından teklif edilen o iş kalemi tutarının, isteklinin toplam teklif bedeline oranı; aynı iş kalemlerinin yaklaşık maliyetteki bedellerinin toplam yaklaşık maliyete oranının %90 – %110 aralığında (%90 ve %110 dahil) kalması durumunda her bir iş kalemi için aşağıdaki tabloda yer alan puanlar verilecektir. İsteklilerin teklifleri %90-%110 aralığı dışında kalıyorsa iş kalemleri için puan alamayacaklardır.” düzenlemesi bulunmaktadır.

Bahsi geçen düzenlemede belirtilen yüzdeler aralığının nasıl tespit edildiğine veya hangi kıstaslara/kriterlere dayanarak belirlendiğine ilişkin olarak ihale işlem dosyasında herhangi bir belgeye/bilgiye rastlanılmadığından, söz konusu yüzdeler aralığının nasıl tespit edildiği hakkında dayanak veya açıklamaya ihtiyaç duyulmuştur.

2) Teknik Şartname’nin “Çalıştırılacak Araçlar ve Nitelikleri” başlıklı 6’ncı maddesinde yer alan tabloda, ihale konusu işte çalıştırılması öngörülen araçlara ilişkin niteliklere yer verilmekte ve bu nitelikler arasında mezkûr araçların sahip olması gereken en az model yılı bilgisi de bulunmaktadır.

Sözü edilen tabloda, farklı araçlar için farklı model yıllarına yer verildiği görüldüğünden, tabloda bulunan araç cinsleri için neden farklı model yılları talep edildiğine veya bu model yıllarının her bir araç için nasıl tespit edildiğine ilişkin sebep ve dayanaklar hususunda bilgiye ihtiyaç

duyulmuştur.

3) İdarenizce başvuru konusu ihale ile aynı konuda daha önceki yıllarda yapılmış ihalelerde fiyat dışı unsur uygulaması kullanılmışsa, söz konusu ihaleye/ihalelere ilişkin fiyat dışı unsur gerekçe raporu ile idari ve teknik şartnamelere ihtiyaç duyulmuştur...” ifadeleri bulunmaktadır.

Zikredilen ek bilgi/belge talebine istinaden idarece gönderilen 28.12.2021 tarih ve E.129684/327 sayılı cevap yazısı 31.12.2021 tarihinde Kamu İhale Kurumu kayıtlarına alınmıştır. Söz konusu yazıda “1- İdari Şartnamenin 35. Maddesinde İş Kalemleri Bazında Teklif Fiyat Nitelik Puanlaması uygulanması öngörülmüş ve söz konusu her bir iş kalemi için; istekli tarafından teklif edilen o iş kalemi tutarının, isteklinin toplam teklif bedeline oranı; aynı iş kalemlerinin yaklaşık maliyetteki bedellerinin toplam yaklaşık maliyete oranının %90 – %110 aralığında (%90 ve %110 dahil) kalması durumunda her bir iş kalemi için puanlar verileceği belirtilmiştir. Kaldı ki; bu aralığın en yaygın şekli idaremizin uyguladığı orandır ve mevzuatta bu aralığın tespitine ilişkin herhangi bir madde bulunmamaktadır.

İsteklilere ait tekliflerin yaklaşık maliyete olan uyumu pozitif ve negatif olmak üzere %10 aralık olarak belirlenmiştir. %10 aralığı aşağıdaki hesaplama sonucunda idaremizce tespit edilmiştir:

	İş kalemi bedeli	Yaklaşık maliyete göre ağırlık oranı
1 Büyük çöp kamyonu	... TL	2x,xx%
2 Küçük çöp kamyonu	... TL	3x,xx%

3 Elektronik vinç sistemli çok amaçlı çöp kamyonu	... TL	x,xx%
4 Portatif elektrikli monoblok kompaktör	... TL	x,xx%
...	...	...
22 Binek tip denetim aracı (elektrikli)	... TL	x,xx%
	... TL	100%

Ağırlık oranı ortalaması 4,545...%

Standart Sapma 8,209...%

Fiyat dışı unsur değişkeni 10%

Fiyat dışı unsur iş kalemi aralığı 90% 110%

Yukarıda yer alan verilere göre, 8,21 yukarıya yuvarlanarak, %10'luk fiyat dışı unsur değişkeni seçilmiştir.

2- Teknik Şartname'nin 6'ncı maddesinde yapılan düzenlemelere göre, ihale konusu iş kapsamında, 22'si farklı araç olmak üzere toplamda 39 adet araç istenilmiştir. Söz konusu düzenlemeye göre toplamda istenilen 39 aracın %51'inin (20 adet) en az 2020 ve üzeri model, %10'unun (4 adet) en az 2017 ve üzeri model, geriye kalan %38'inin (15 adet) ise en az 2014 ve üzeri model olması gerektiği düzenlenmiştir.

İhale dokümanındaki araç yaşlarına ilişkin düzenlemeler, ihale konusu işin özelliği ile araçların kullanılacağı çöp toplama ve kent temizliği hizmetlerinin kesintisiz ve en düşük maliyetle yerine getirilmesi amaçları esas alınarak gerçekleştirilmiştir.

Kent temizliği ve çöp toplama hizmetlerinde farklı araçlar kullanılmaktadır. Araçların kullanım amaçları/fonksiyonları ve kullanım süreleri araçlarda farklı yıpranmalara yol açmaktadır. Bu ise araçların arıza, periyodik bakım

aralıkları, akaryakıt ve diğer sarf malzemesi tüketimlerini etkilemektedir. İhale konusu araçların kullanılacağı kent temizliği ve çöp toplama hizmetlerinin kesintisiz bir şekilde sürdürülmesi ve bu hizmetlerin en düşük maliyetle yerine getirilmesi için ihale konusu araçların nitelikleri ve kullanım süreleri büyük önem taşımaktadır.

Farklı araçların farklı model yıllarına yönelik düzenlemede, belediyemizin çöp toplama ve kent temizliği hizmetleri ve bu hizmetlerde kullanılan araçlara ilişkin tecrübe ve gözlemleri de dikkate alınmıştır.

Araçların kullanım amaçları, kullanım ve kullanım süresinin araçlar üzerindeki etkisi, araçların temini ve sektördeki araçların genel model yılları, hizmetlerin kesintisiz bir şekilde sürdürülmesi ve verimlilik, araçların bakım ve işletme özellikleri ile maliyet etkinliği Teknik Şartnamenin 6. Maddesindeki düzenleme sırasında dikkate alınmıştır.

Yapılan düzenlemede araçların arızasız bir şekilde çalıştırılması, akaryakıt ve diğer sarf giderlerinin azaltılması, çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin en az olması gibi hususlar dikkate alınmıştır.

İhale dokümanında farklı araçların kullanım amaçlarının araçlar üzerinde ortaya çıkardığı yıpranma ve yıpranmanın beraberinde getirdiği riskleri azaltma ile ihaleye katılımı artırma amaçları çerçevesinde model yıllarına yönelik düzenleme yapılmıştır. Bir başka ifadeyle ihaleye katılımı artırma, teklif fiyatlarını düşürme ile sözleşmenin uygulanması sürecinde araçların kullanımında maliyet etkinliği sağlama ile arıza ve diğer riskleri en aza indirme hedefleri arasında en uygun denge sağlanmaya çalışmıştır.

Araçların kullanım amaçları/nitelikleri, bu araçlara yönelik personelimiz ve idaremizin tecrübeleri, sektördeki araç varlığı gibi hususlar dikkate alınarak ihale konusu araç ve iş makinalarının en az 2014, 2017 ve 2020 model yılları olmasına

yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Diğer taraftan, Vergi Usul Kanunu'nun "Amortisman Mevzuu" başlıklı 313'üncü maddesinin birinci fıkrasında "İşletmede bir yıldan fazla kullanılan ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz bulunan gayrimenkullerle 269 uncu madde gereğince gayrimenkul gibi değerlenen iktisadi kıymetlerin, alet, edevat, mefruşat, demirbaş ve sinema filmlerinin birinci kısımdaki esaslara göre tespit edilen değerinin, bu Kanun hükümlerine göre yok edilmesi amortisman mevzuunu teşkil eder." hükmü yer almaktadır.

Maliye Bakanlığı'nın Gelir idaresi Başkanlığı aracılığı ile her yıl yayımladığı amortisman oranları ve sürelerini içeren "Amortisman Tabi iktisadi Kıymetler" listesi incelendiğinde, ihale konusu işte istenilen araçların tümünün işin süresi de eklendiğinde (işin sonunda 2020 model araç 5 yaşında olacaktır.) amortisman sürelerinin en az 5 yıl olduğu görülecektir.

3- İdaremizce başvuru konusu ihale ile aynı konuda daha önceki yıllarda fiyat dışı unsur uygulaması kullanılmamıştır." ifadeleri bulunmaktadır.

Bu noktada, kamu ihale mevzuatında yer alan fiyat dışı unsur çeşitleriyle idarece İdari Şartname'de ortaya konan fiyat dışı unsur çeşitleri karşılaştırılmıştır.

Daha önce aktarıldığı gibi ihale dokümanında yer alan düzenlemelere göre, ihale konusu işte azami olarak bir isteklinin alabileceği 100 tam puanın 60'ı teklif tutarıyla, 40'ı ise idarece ortaya konan fiyat dışı unsurlarla ilişkilidir.

Fiyat dışı unsurlarla ilgili olan 40 puanın nasıl verileceği hususu, İdari Şartname'nin yukarıda verilen "Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi" başlıklı 35'inci maddesinin 35.1.1 numaralı bendinde düzenlenmiştir. Buna göre, 25 puan, iş kalemleri bazında teklif fiyat niteliğinden veya diğer bir tabirle teklif fiyatla yaklaşık maliyetin uyumundan; 5 puan, öz kaynak değerlendirmesinden; 10 puan ise kalite belgesi (TS 8986 standardı) değerlendirmesinden gelmektedir.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nde ortaya konan fiyat dışı unsur çeşitleri ise yukarıda aktarıldığı üzere işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer unsurlarından oluşmaktadır.

Bu doğrultuda bir mukayese yapıldığında:

25 puan değerindeki iş kalemleri bazında teklif fiyat niteliği veya diğer bir tabirle teklif fiyatla yaklaşık maliyetin uyumu hususu, hizmet alımlarına ilişkin mevzuat kapsamında sayılan fiyat dışı unsurlar arasında yer almamaktadır. Kamu ihale mevzuatı kapsamında, bir isteklinin teklifi ile yaklaşık maliyet yapısının birbiri ile uyumunun fiyat dışı unsur olarak belirlenebileceğine ilişkin tek açıklama Kamu İhale Genel Tebliği'nin yukarıda aktarılan "Yapım işlerine ilişkin diğer hususlar" başlıklı 53'üncü maddesinin "Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenmesi ile ilgili hususlar" başlıklı 53.3.4 numaralı bendinde yapılmıştır. Söz konusu açıklamaya ilişkin bent, anılan Tebliğ'in yapım işi ihalelerine ilişkin bölümünde yer verilmiş olsa da buradaki düzenleme içerik bakımından genel olarak fiyat dışı unsurlara yönelik olduğundan, bu düzenlemenin hizmet alımı ihalelerine de teşmil edilebileceği, bu kapsamda hizmet alımı ihalelerinde de ihale konusu işi

oluşturan bileşenler itibarıyla isteklinin teklifi ile yaklaşık maliyet yapısının birbiri ile uyumunun fiyat dışı unsur olarak belirlenebileceği değerlendirilmektedir.

Yukarıda aktarılan tespitler neticesinde, kamu ihale mevzuatında ekonomik açıdan en avantajlı teklifin hangi yöntem kullanılarak belirleneceği ve işin niteliği ile idarenin ihtiyacına göre işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi unsurlar dikkate alınarak fiyat dışı unsurların belirlenmesi hususlarında idarelere takdir yetkisinin tanındığı,

Hizmet alımı ihalelerinde ihale konusu işi oluşturan bileşenler itibarıyla isteklinin teklif yapısı ile yaklaşık maliyet yapısının birbiri ile uyumunun fiyat dışı unsur olarak belirlenebileceği, iddia konusu fiyat dışı unsur düzenlemesi ile yaklaşık maliyet içerisinde idarece belirlenen her bir iş kaleminin yaklaşık maliyetteki oranı ile isteklinin teklifindeki aynı iş kalemlerinin her birinin isteklinin teklif fiyatına oranının karşılaştırılmasının amaçlandığı; ilgili iş kalemleri için teklif edilecek tutarın, isteklinin toplam teklifi içerisindeki ağırlık oranı ile idarece hazırlanan yaklaşık maliyette aynı iş kaleminin toplam yaklaşık maliyetteki ağırlık oranı arasında uyumluluğun arandığı; yapılan düzenlemenin, iş kalemleri için teklif edilecek fiyatları, yaklaşık maliyete yakınlaşmaya yönlendirmekten ziyade, isteklinin teklif yapısı ile yaklaşık maliyet arasında %90 ile %110 arasında uyumluluk olması halinde puan alınacağına yönelik olduğu anlaşılmıştır.

5 puan değerindeki öz kaynak değerlendirmesi hususuna ilişkin olarak dokümanda yer alan düzenlemeyle ilgili olarak başvuru sahibinin bir iddiası bulunmamaktadır.

10 puan değerindeki kalite belgesi (TS 8986 standardı) hususu ilgili olarak, İdari Şartname'nin yukarıda aktarılan 35.1.1 numaralı bendinde, isteklinin veya istekli iş ortaklığının pilot ortağının teklif dosyası içerisinde anılan standardın ilgili firma adına sunulması hâlinde istekliye 10 puan verileceği belirtilmektedir. Söz konusu standardın kapsamına ilişkin açıklamada "Bu standard, motorlu araç tamirhanelerinin sınıflandırılma, fiziki şartlar, işletmecilik, çalışanlar ve teknik donanım ile ilgili kuralları kapsar." ifadeleri yer almaktadır. İhale işlem dosyasında yapılan incelemede, bu standartla ilgili olarak bir tek Ortem Tem. İnş. Taah. Haf. Nak. Müh. Müş. Tur. Mad. Tic. ve San. A.Ş. tarafından Hizmet Yeterlilik Belgesi sunulduğu tespit edilmiştir. Söz konusu belgede, verilen hizmet kapsamı hakkında "TS 8986 (22.03.2011) motorlu araç tamirhaneleri için sınıflandırma ve kurallar standardına uygun hizmet veren kapsam: Kamyon, otobüs, çekici ile römork, yarı römork vb. araçları tamir eden II. sınıf iş yeri" ifadeleri bulunmaktadır.

Dolayısıyla, idarece yapılmış olan söz konusu düzenlemeden, mezkûr belgeyi sunan isteklinin TS 8986 standardına uygun hizmet veren bir tamirhaneye sahip olması, burayı işletmesi ve ihale konusu işte çalıştırılacak araçların bakım-onarım hizmetlerini burada kendisinin yapması gerektiği anlaşılmaktadır.

Ancak, bir istekli bahsi geçen standarda sahip bir tamirhaneye sahip iken diğer bir isteklinin garanti süresi dolmamış bir aracı yetkili servise götürmek zorunda kalması veya bir tamirhaneye sahip olmak yerine piyasadan hizmet alma yolunu tercih etmesi söz konusu olabilir. Bu durumda bir isteklinin mezkûr belgeye uygun bir tamirhane işletmesi veya sahip olması

sebebiyle işin ifasında kullanacağı makine-ekipmana ilişkin işletme ve bakım maliyetlerinin, böyle bir tamirhane işletmeyen diğer isteklilerce kullanılacak makine-ekipmanın bakım-onarım maliyetlerine göre daha az olup olmayacağına nasıl değerlendirileceğine veya kıyas edileceğine ilişkin objektif bir kriter ihale dokümanı kapsamında ortaya konulmamıştır.

İdari Şartname’de belirtilen fiyat dışı unsurlar ile hizmet alımlarına ilişkin kamu ihale mevzuatında belirtilen unsurlara ilişkin olarak yapılan karşılaştırma sonucunda, özet olarak, teklif fiyatla yaklaşık maliyetin uyumu hususuna ilişkin açıklamaya Kamu İhale Genel Tebliği’nin yapım işi ihalelerine ilişkin bölümünde yer verilmiş olsa da buradaki düzenlemenin içerik bakımından genel olarak fiyat dışı unsurlara yönelik olduğu ve bu düzenlemenin hizmet alımı ihalelerine de teşmil edilebileceği, bu kapsamda hizmet alımı ihalelerinde de ihale konusu işi oluşturan bileşenler itibarıyla isteklinin teklifi ile yaklaşık maliyet yapısının birbiri ile uyumunun fiyat dışı unsur olarak belirlenebileceği; TS 8986 standardına ilişkin kalite belgesine yönelik olarak düzenlenen unsurda ise bakım-onarım maliyetlerinin olumlu yönde nasıl etkileneceğine yönelik somut bir kriterin bulunmadığı neticesine ulaşılmıştır.

Başvuru sahibinin iddiasında geçen diğer bir husus ise ihale konusu işte çalıştırılacak araçların model yılları ile ilgilidir. Bu konuda, yukarıda aktarıldığı üzere, Teknik Şartname’nin “Çalıştırılacak Araçlar ve Nitelikleri” başlıklı 6’ncı maddesinde yer alan tabloda bir düzenleme yapılmıştır. Söz konusu düzenlemede, yedi iş kaleminde araçların 2020 model ve üzeri; 3 iş kaleminde araçların 2017 model ve üzeri; 10 iş kaleminde ise araçların 2014 model ve üzeri olması gerektiği belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak yapılan bilgi-belge talebine istinaden idarece gönderilen cevapta, daha önce verildiği üzere, özetle, farklı araçların farklı model yıllarına yönelik düzenlemede, belediyenin çöp toplama ve kent temizliği hizmetleri ve bu hizmetlerde kullanılan araçlara ilişkin tecrübe ve gözlemlerinin dikkate alındığı; araçların kullanım amaçları, kullanım ve kullanım suresinin araçlar üzerindeki etkisi, araçların temini ve sektördeki araçların genel model yılları, hizmetlerin kesintisiz bir şekilde sürdürülmesi ve verimlilik, araçların bakım ve işletme özellikleri ile maliyet etkinliği, araçların arızasız bir şekilde çalıştırılması, akaryakıt ve diğer sarf giderlerinin azaltılması, çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin en az olması gibi hususların ilgili düzenleme yapılırken dikkate alındığı ifade edilmiştir.

Ancak, İdari Şartname'de belirlenen fiyat dışı unsurlar arasında, idare tarafından bilgi-belge talebine verilen cevapta zikredilen hususlar arasında sayılan verimlilik, araçların bakım ve işletme özellikleri, maliyet etkinliği, akaryakıt ve diğer sarf giderlerinin azaltılması, çevre üzerindeki olumsuz etkiler gibi unsurların hiçbirisine ilişkin bir düzenleme veya puanlama yöntemi bulunmamaktadır. Dolayısıyla, işin daha kaliteli, verimli ve çevreye duyarlı şekilde yapılmasını sağlayacak bu tür fiyat dışı unsurların sadece model yılı belirlemesi yoluyla sağlanıp sağlanamayacağı muğlaktır.

Bunun dışında, Teknik Şartname'nin "Çalıştırılacak Araçlar ve Nitelikleri" başlıklı 6'ncı maddesinde yer alan tablo incelendiğinde, bazı benzer tipte araçlar için farklı model yılı seçilmiş olması da çelişkili bir durum arz etmektedir. Örneğin, büyük ve küçük çöp kamyonları için 2020 ve üzeri

model yılı belirlenirken, elektronik vinç sistemli çok amaçlı çöp kamyonu için 2017 ve üzeri model yılı; vakumlu yol süpürme aracı ve çok amaçlı yol süpürme aracı için 2014 ve üzeri model yılı belirlenirken, mekanik yol süpürme aracı için 2017 ve üzeri model yılı; liftli çift kabin damperli kamyon için 2017 ve üzeri model yılı belirlenirken, büyük damperli kamyon için 2014 yılı ve üzeri model yılı belirlenmiştir.

Kamu ihale mevzuatı doğrultusunda ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat ile birlikte fiyat dışı unsurlar yoluyla belirlenmesinin idarelerin takdirinde olduğu açıktır. Ancak fiyat dışı unsurlara yönelik olarak yapılan düzenlemelerin de belirli bir marka, model veya istekliyi işaret etmemesi ve istekliler arasındaki rekabeti ve fırsat eşitliğini engellememesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdari Şartname'de belirtilen fiyat dışı unsurlar ile ilgili olarak, TS 8986 standardına ilişkin kalite belgesine sahip bir tamirhane işletilmesine yönelik unsur yoluyla bakım-onarım maliyetlerinin olumlu yönde nasıl etkileneceğine yönelik somut bir kriterin bulunmaması; fiyat dışı unsurlar arasında, verimlilik, araçların bakım ve işletme özellikleri, maliyet etkinliği, akaryakıt ve diğer sarf giderlerinin azaltılması, çevre üzerindeki olumsuz etkiler gibi unsurların hiç birisine ilişkin bir puanlama yöntemi veya düzenleme bulunmaması sebebiyle bu tür fiyat dışı unsurların sadece model yılı belirlemesi yoluyla sağlanıp sağlanamayacağının muğlak olması ve benzer tipteki bazı araçlar için farklı model yılı belirlenmesinin çelişki oluşturması sebebiyle ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesine yönelik olarak fiyat ile birlikte fiyat dışı unsur kullanımına yönelik İdari Şartname'deki ilgili düzenlemelerin, rekabeti engelleyici hususlar içermesi ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlanması zorunluluğunu yerine getirmemesinden dolayı 4734 sayılı Kamu İhale

Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesine aykırılık teşkil ettiği sonucuna varıldığından, başvuru sahibinin iddiası yerinde görülmüştür.

Toplantı No	: 2022/004
Gündem No	: 9
Karar Tarihi	: 19.01.2022
Karar No	: 2022/UH.II-128